

1. L'empresa.
 - 1.1. Introducció a l'empresa
 - a) Concepte d'empresa
 - b) L'empresari
 - c) L'entorn

1. L'empresa

1.1 Introducció a l'empresa

a) Concepte d'empresa

És una organització que, a partir d'uns factors, produeix béns i/o serveis per satisfer les necessitats.

En aquesta **definició**, que és molt àmplia, **s'hi poden incloure molts tipus d'empreses**:

- les empreses mercantils privades que busquen obtenir uns beneficis (Pirelli,...)
- les empreses privades del sector social (cooperatives com Abacus,...)
- les empreses públiques que cerquen oferir un servei a la societat (Ferrocarils de la Generalitat, ...),

És important veure que, moltes de les **eines que treballarem** en aquesta assignatura, **també són aplicables a d'altre tipus d'organitzacions**:

- **Organitzacions No Governamentals** (ONG) que tenen com a objectiu el de millorar les condicions de vida de certs col·lectius (Metges sense Fronteres,...)
Qualsevol ONG ha de contractar personal, millorar la seva organització, saber explicar el seu producte, calcular els costos, ... continguts que treballarem en aquesta matèria.

- **Administracions Públiques**. Els ajuntaments, per exemple, han de planificar la seva gestió, presentar uns pressupostos, pagar les despeses, finançar-se ...

- **Altres organitzacions** que es constitueixen per fer front a reptes com: l'escalada d'una muntanya, l'organització d'una festa, muntar un grup musical, crear una plataforma contra una guerra ...

- Les **associacions de veïns, sindicats**, ...

Els **continguts** que treballarem en l'Economia i Organització d'Empreses, doncs, són **aplicables** en les **empreses** que cerquen obtenir els màxims beneficis, en les que busquen donar un servei a la societat i en el funcionament de **tot tipus d'organitzacions**.

A més, aquests continguts també contribuiran a la vostra **formació com a ciutadans**:

- Com a treballadors necessitareu saber què és un contracte de treball, un full de salari, ...
- Com a consumidors us caldrà conèixer les tècniques de marketing, com es determinen els preus, ...
- Com a contribuents haureu de conèixer els tipus d'impostos que s'han de pagar, ...
- ...

Dins de la definició d'empresa:

És una organització que, a partir d'uns **factors**,
produeix béns i serveis per satisfer les necessitats.

Ens cal aclarir els següents **conceptes**:

Factors productius. Conjunt d'elements necessaris per fer un producte.

S'agrupen en tres tipus:

- **naturalesa** (factors extrets de la naturalesa: peixos, cotó, ...)
- **treball** (mà d'obra incorporada: operaris, administratius, ...)
- **capital** (capital físic que inclou maquinària, instal·lacions,...).

Sovint, quan parlem de capital ens referim a diner (**capital financer**). Ha de quedar clar que el capital financer no es un factor productiu perquè amb diner no es pot fondre ferro, ni fer peces, ... El capital financer, però, malgrat que no sigui un factor productiu, sí que permet comprar els factors necessaris per a la producció: maquinària, mà d'obra, primeres matèries,...

Producció

És qualsevol **transformació dels factors productius** per aconseguir el producte final. Aquesta transformació pot ser física (canvia la forma del plàstic amb un motlle, ...), química (es pot fer reaccionar dos compostos i obtenir-ne un altre de diferent), en l'espai (un transportista apropa el material al client) i en el temps (el botiguer ven el producte en petites quantitats i quan el client el necessita)...

Béns. Productes tangibles (pa, roba, ...)

Serveis. Productes intangibles (viatge en autobús, visita mèdica, ...)

Necessitat. És una sensació de manca que provoca una insatisfacció i una apetència de quelcom que ens donarà benestar. Exemple: gana, set ...

b) L'empresari

L'**empresari** és la persona que **dirigeix l'empresa** i es responsabilitza de les seves actuacions (compres, vendes,)

Si dibuixéssim un prototipus d'empresari en estat pur, ens trobaríem amb una persona que **té una idea** i que **l'engega**, que **aporta** (part o tot) **el capital** i que **pren les decisions** de l'empresa. Un exemple paradigmàtic podria ser la figura de Henry Ford (fabricant del cotxes ford), d'Andreu Costafreda (fabricant dels donuts), ... També són empresaris les persones que han creat i dirigeixen el taller de la cantonada, el bar del Institut...

En la realitat, però, dins del concepte d'empresari s'inclou, des de la persona que aporta el capital i col·labora poc en la gestió de l'empresa (propietari - inversor) fins al gerent que és un assalariat que duu a terme les decisions dels propietaris sense aportar capital.

L'empresari ha de tenir un conjunt de **qualitats**:

- Ser **creatiu i innovador**. Capaç de imaginar i crear coses que abans no existien.
- Ser **emprenedor**. Disposat a posar en funcionament els projectes.
- Tenir **capacitat d'assumir riscos**. No tenir por del fracàs, la qual cosa no vol dir ser inconscient del perill, sinó ser capaç de valorar quan val la pena arriscar-se per aconseguir uns objectius
- Tenir capacitat de **prendre decisions**.
- Saber **assumir compromisos i responsabilitats**
- Tenir **capacitat de liderat**.
- Tenir **ambició**.

...

Exemple: Bill Gates (Microsoft)

Aquestes qualitats, que són molt importants per a qualsevol empresari, també són imprescindibles en les persones que dirigeixen qualsevol organització: empreses públiques, organitzacions no governamentals, clubs esportius, ... i, fins i tot, en els càrrec públics (alcaldes,...). En aquests casos ja no es parla però d'empresaris sinó de **dirigents, gestors, líders, ...** però, sigui quin sigui el nom, han de tenir aquestes qualitats.

Exemple: Cristòfol Colón (Cooperativa La Fageda)

c) L'entorn

L'empresa no està aïllada. Contínuament rep influències del exterior, del seu entorn.

Totes i cadascuna de les empreses i organitzacions estan condicionades per les lleis que estan en vigor, per les característiques de la piràmide de població, per la ideologia del govern, per la situació tecnològica, per la situació econòmica (crisi o auge) ...

Aquests factors que afecten totes les empreses formen part de l'anomenat **entorn /marc genèric** que està compost per:

- Marc **legal**: legislació fiscal (IRPF, Impost societats,...), legislació laboral (salari mínim,...), legislació medioambiental , legislació en defensa de la competència (regulen les fusions d'empreses ...)
- Marc **econòmic**: conjuntura econòmica, dimensió dels mercats, nivell de preus, infraestructures (ports, aeroports, autovies com l'eix transversal, comunicacions telefòniques ...)
- Marc **tecnològic**: aparició de nous materials i nous productes. Penseu com ha canviat la vida de les persones i les empreses amb l'aparició dels mòbils i amb la informatització de processos (els/les caixers/caixeres dels supermercats ja no han de saber els preus, ni els cal sumar, ...) , ...
- Marc **demogràfic**: la presència de molta o poca mà d'obra, el nivell d'envelliment dels clients ...
- Marc **polític**: el fet que un país tingui bones relacions amb els altres facilita els intercanvis, l'estabilitat política permet engegar nous projectes (en un país en guerra poca gent s'atreveria a engegar una empresa), ...
- Marc **cultural, religiós ,...** : a les empreses els costarà establir-se en un lloc on els seus habitants tinguin el costum de treballar únicament quan necessitin diners, segons la religió alguns productes no es podran vendre, ...

Hi ha uns factors que únicament afecten a les empreses d'un sector determinat i formen part de l'anomenat **entorn /marc específic**:

- El tipus de clients
- Les característiques dels proveïdors
- La formació que han de tenir els treballadors
- La competència
- Els controls públics sobre el sector
- ...

Exemple:

Una botiga de queviures de barri té uns clients petits (cada persona compra al detall poca quantitat), els proveïdors són grans empreses a les quals no pot imposar preus, els dependents no han de tenir una formació molt elevada, la competència és elevada i està formada per els hipermercats que poden vendre a uns preus més baixos i per botigues especialitzades que poden oferir molta més varietat de productes. Els seus horaris estan regulats, han de cobrar l'IVA inclòs en els seus preus, ...

Cada organització ha de funcionar el millor possible dins de les limitacions i possibilitats que li ofereix l'entorn.

1.2 . Classificació de les empreses

- a) Segons el sistema econòmic
- b) Segons la propietat
- c) Segons la grandària
- d) Segons la internacionalització
- e) Segons la forma jurídica

1. L'empresa

1.2 Classificació de les empreses

En aquest apartat veurem els diferents tipus d'empreses classificades segons els següents **criteris**.

a) Segons el sistema econòmic

a.1) Empreses capitalistes.

Són les empreses que estan incloses en el sistema econòmic capitalista i que, en termes generals, són de **propietat privada** i busquen el màxim benefici. Fixen la producció i els preus segons les circumstàncies del **mercat**.

a.2) Socialistes

En el sistema econòmic socialista les empreses són **propietat de l'estat** que pren les decisions de producció i de preus a partir de la seva **planificació**.

a.3) Autogestionades

Aquestes empreses són **gestionades** pels seus **treballadors** que prenen les decisions de l'empresa. Van existir en períodes històrics concrets com en les col·lectivitzacions de la guerra civil. També es pot produir l'autogestió quan, davant del perill de tancament d'una empresa i per mantenir la feina, els treballadors assumeixen la seva gestió.

b) Segons la propietat

b.1) Privades

El capital de l'empresa és **propietat** de persones **particulars** (físiques o jurídiques)

b.2) Publiques

Propietat del sector públic (Estat, comunitats autònomes, ajuntaments ...).

L'objectiu de les empreses públiques no és necessàriament obtenir un benefici sinó que sovint busquen donar un servei.

Exemples: Agència EFE, HUNOSA, ... Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya, l'Entitat Autònoma del Diari Oficial i de Publicacions de la Generalitat de Catalunya,... FORUM - Foment de la Rehabilitació Urbana de Manresa, SA, (Societat Anònima Municipal)-.

b.3) Mixtes

Són les empreses en les que el sector públic hi té una participació però no és l'únic propietari.

c) Segons la grandària

Malgrat que no hi ha uns límits obligatoris i acceptats internacionalment per determinar quan una empresa és considerada petita o gran, seguirem la **proposta de la Unió Europea** en la que, a partir del 1-1-2005, classifica les empreses segons el nombre de **treballadors**, el **volum de negoci** (vendes) i les **dades del seu balanç** (actiu –diners invertits en l'empresa- i passiu – recursos amb què s'ha finançat l'empresa)

c.1) Microempreses

Tenen menys de 10 treballadors i un límit de 2 milions d'euros en el seu volum de negoci i en el valor del seu balanç (actiu i passiu).

c.2) Petites empreses

Tenen entre 10 i 49 treballadors i un límit de 10 milions d'euros en el seu balanç i en la xifra de negoci.

c.3) Empreses mitjanes

Tenen entre 50 y 249 treballadors i un límit de facturació de 50 milions d'euros y de 43 milions d'euros en el balanç.

c.4) Grans empreses

Es consideren grans empreses quan superen els límits establerts a les empreses mitjanes.

c.5) PIME

Sovint els mitjans de comunicació, la Unió Europea, ... fan referència a les PIME, concepte que agrupa les petites i mitjanes empreses.

d) Segons la internacionalització

Es considera que una empresa és multinacional quan està **establerta a diferents països**. Avui en dia ja no ha de coincidir necessàriament que les multinacionals siguin grans empreses perquè la internacionalització de l'economia ha fet que existeixi una competència global i ha obligat a moltes PIMES a invertir a l'estranger.

De fet, qualsevol empresa, sigui quina sigui la seva grandària, ha de competir amb empreses d'arreu del món i, s'ha de plantejar si li és convenient estar en diferents països.

La **deslocalització**, que és dóna quan es desplaça la producció a un altre país per aprofitar la reducció de costos laborals, fa que augmenti la internacionalitat de les empreses.

No es considera, però, multinacional a una empresa pel sol fet d'exportar (vendre a l'estranger).

e) Segons la forma jurídica

En aquest apartat, classifiquem les empreses segons la forma jurídica amb la qual es constitueixen.

Per cada **tipus d'empresa** que es vol constituir s'ha d'aplicar una normativa determinada (**lleï**) que haurà estat aprovada pel parlament (Congreso de los Diputados, Parlament de Catalunya, ...) i publicada al corresponent diari oficial (BOE- Boletín Oficial del Estado, DOGC – Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya ...). El govern concreta els aspectes d'una llei elaborant un **reglament**.

e.1) Personalitat física i jurídica

Les persones físiques neixen, creixen i moren. La constància legal d'aquestes circumstàncies: naixement, matrimoni i mort consta en el **registre civil**. Una persona pel fet de tenir personalitat pot comprar, vendre, rebre herències, posar una denúncia... i, en resum, té una existència reconeguda per la societat.

En principi les empreses i les altres organitzacions no són persones físiques i, al no existir físicament, no podrien fer transaccions. Una empresa mai serà una persona física (de carn i ossos) però sí que pot ser una **persona jurídica** (amb personalitat davant de la llei) i, com a tal, podrà comprar, vendre,... Per tenir personalitat jurídica cal inscriure's en un **registre** (les societats mercantils, per exemple, en el Registre Mercantil).

Les empreses, però, no tenen mans ni peus. Alguna persona física ha de prendre les decisions de compra, venda... Quan aquesta persona signa els documents, però, no s'obliga a ella mateixa amb la transacció sinó a l'empresa en nom de la qual actua. El gerent d'una empresa, per exemple, signarà una comanda (amb el timbre de l'empresa) i comprometrà l'empresa que haurà de rebre les mercaderies i pagar-les.

e.2) Tipus d'empreses

e.2.1) Individuals

Les empreses individuals corresponen a una **persona física**. És a dir, el nom de l'empresa és el nom del seu únic propietari i els beneficis que obté aquesta persona de la seva activitat empresarial s'inclouen amb els altres tipus de rendes que rep en la declaració de l'IRPF (Impost sobre la Renda de la Persones Físiques).

Els treballadors autònoms són exemples d'aquest tipus d'empresa. El capital de l'empresa forma part del patrimoni de la persona i, en cas de pèrdues, haurà de fer front als deutes de l'empresa amb tot el seu capital particular (pis, cotxe, comptes d'estalvi, ...), és a dir, tindrà **responsabilitat il·limitada**.

e.2.2) Societats

Una societat és una empresa formada per un conjunt de propietaris (socis). Aquestes empreses tenen **personalitat jurídica** (diferent de les persones físiques que en són propietàries) i l'adquireixen després d'**inscriure l'escriptura de constitució en el registre** corresponent.

e.2.2.1) Societat mercantil

Són associacions voluntàries de persones físiques o jurídiques que, mitjançant un contracte mercantil, aporten capital amb l'objectiu d'aconseguir un benefici.

Es **constitueixen** mitjançant **escriptura pública** feta davant de notari i la **inscripció** de la societat i dels seus estatuts en el **registre mercantil**. (els estatut són les normes que regeixen el funcionament de l'empresa). Abans de fer aquest procés i, per evitar que el nom triat ja existeixi, s'ha de demanar al registre mercantil la **certificació negativa de nom o raó social** conforme no hi ha cap empresa que té el nom que es vol posar.

* Societat de Responsabilitat Limitada

El **capital social** mínim és de 3.005,06 €, totalment subscrit i desemborsat. Està integrat per les aportacions dels socis, dividida en **participacions**, acumulables i indivisibles, que no poden incorporar-se a títols negociables ni denominar-se accions. Les aportacions només poden ser de diner o de béns valorats econòmicament.

La propietat de les participacions els dona **drets polítics** (a participar en la presa de decisions en les juntes generals) i **drets econòmics** (a cobrar la part proporcional dels beneficis de l'empresa i, en el seu cas, del resultat de la seva liquidació). Les participacions **no** es podran **vendre lliurement a tercers**; caldrà comunicar-ho prèviament a l'òrgan d'administració de l'empresa (els actuals socis tindran dret preferent a comprar-les abans que un tercer).

Pot existir una **societat unipersonal** (constituïda inicialment per un únic soci, persona natural o jurídica, o que hagi esdevingut unipersonal perquè un sol soci hagi adquirit totes les participacions). Aquest fet haurà de fer-se constar al Registre Mercantil i en tota la seva documentació (correspondència, comandes, albarans, factures...)

La **denominació** de la societat és lliure però haurà d'incloure en el nom "societat de responsabilitat limitada", "SL" o "SRL", o bé, en el seu cas, "societat unipersonal de responsabilitat limitada".

Els socis tenen la seva **responsabilitat limitada**. Únicament responen dels deutes de l'empresa amb tot el patrimoni empresarial (no responen amb el seu patrimoni personal)

Les societats mercantils estan subjectes al **Impost sobre Societats** a un tipus general del 30% pels beneficis obtinguts a partir de 1-1-2008 (pels beneficis a partir de 1-1-2007 s'aplicava el 32,45%).

Junta General de Socis és l'òrgan de govern de la societat. Decideix per majoria i adopta acords sobre la gestió de l'empresa, nomena els administradors, ... i s'ha de reunir necessàriament dins dels sis primers mesos de cada exercici per aprovar els comptes anuals i resoldre sobre l'aplicació del resultat. L'òrgan d'administració que s'encarrega de la gestió diària de l'empresa i de la seva representació pot estar format per **administradors** (un o varis) o un **Consell d'Administració** (format per un mínim de tres i un màxim de dotze membres).

Societat Limitada Nova Empresa

La llei 7/2003, de 1 de abril, modifica la Llei 2/1995, de 23 de març, de Societats de Responsabilitat Limitada.

La Societat Limitada Nova Empresa té com a objectiu **facilitar els tràmits de constitució**, simplificant-los i permeten fer gestions de forma telemàtica. És un tipus de Societat de Responsabilitat Limitada i en tot el que no està regulat **s'aplica la normativa de les SRL**.

La **raó social** estarà formada pels dos cognoms y el nom d'un dels socis fundadors seguits d'un codi alfanumèric que permeti la identificació de la societat de manera única e inequívoca. En la denominació de l'empresa haurà de figurar necessàriament la indicació "Societat Limitada Nova Empresa" o la seva abreviatura "SLNE".

Únicament podran ser socis d'aquest tipus d'empresa les persones físiques. En el moment de la constitució no podran ser més de cinc socis.

No es podrà ser soci unipersonal d'una Societat Nova Empresa quan ja sigui l'únic soci d'una altra empresa.

El **capital social** de la Societat Nova Empresa no podrà ser inferior a tres mil dotze euros (obligatòriament amb aportacions de diner) ni superior a cent vint mil dos-cents dos euros.

*** Societat Anònima**

El **capital social mínim** és de 60.101,21€, dividit en **accions**. El capital ha d'estar totalment subscrit i, com a mínim, desemborsat un 25%,.

Les accions són títols negociables que tenen un valor nominal. El propietari (accionista) té dret a participar en la presa de decisions de l'empresa i a cobrar la part dels beneficis o del resultat de la liquidació de l'empresa, sempre en proporció al nombre d'accions que tingui.

Les accions, que poden ser **nominatives** o **al portador**, són títols negociables que es poden transmetre sense cap limitació.

Per constituir una societat no hi ha un nombre mínim d'accionistes. Es poden constituir, fins i tot, **societats unipersonals** sempre que es faci constar aquest fet en el Registre Mercantil i en tota la documentació (correspondència, ...)

La raó social és lliure i ha de ser diferent de qualsevol altra societat inscrita. Ha d'incloure en el nom "societat anònima" o "SA", i en el seu cas, "societat anònima unipersonal.

Els accionistes tenen **responsabilitat limitada** respecte dels deutes de la societat, és a dir que responen amb el patrimoni de l'empresa i no amb el seu patrimoni personal.

Els beneficis obtinguts estan subjectes al **Impost de Societats** al tipus general del 30% pels beneficis obtinguts a partir de 1-1-2008 (pels beneficis a partir de 1-1-2007 s'aplicava el 32,45%).

L'òrgan directiu és la **Junta General d'Accionistes**. La Junta s'ha de reunir necessàriament dins dels sis primers mesos de cada exercici (**Junta Ordinària**) per aprovar (o no) la gestió de l'exercici econòmic i acordar la part dels beneficis que es dedicaran a reserves (legal, estatutària o voluntària) i la que es repartirà als accionistes en forma de dividendes.

La resta de juntes que no tinguin la consideració de junta ordinària seran **extraordinàries**.

A les juntes, que hauran de ser convocades per l'òrgan d'administració de la societat, els acords es prendran per majoria.

L'òrgan d'administració de la SA són els **administradors** (en cas de ser tres o més s'anomenarà **Consell d'Administració**)

*** Societat Laboral**

La societat laboral és un tipus de societat mercantil que pot revestir la forma **anònima** o de **responsabilitat limitada**.

La seva principal característica és que **més del 50%** del seu **capital** està subscrit per **treballadors** de la societat (contracte indefinit). Hi poden haver socis capitalistes (treballadors temporals o no treballadors amb un màxim conjunt del 49% del capital).

Ha de tenir com a mínim tres socis (com a mínim dos d'ells han de ser treballadors) i cada soci no pot tenir més d'1/3 del capital social, excepte que estiguin participades pel sector públic (Estat, les comunitats autònomes, les entitats locals ...), associacions i altres entitats sense ànim de lucre, que podran tenir fins al 50% del capital social.

El capital mínim necessari i els altres aspectes depenen de si la Societat Laboral és SA o SL. Hi ha però algunes excepcions, entre les que es poden destacar:

En cas de SA les accions hauran de ser al portador

A més de les reserves obligatòries, legals o estatutàries, les societats laborals estan obligades també a constituir un **fons de reserva especial**, dotant-lo amb el 10% del benefici líquid de cada exercici. Aquest fons només podrà destinar-se a compensar pèrdues, quan no existeixin altres reserves suficients per aquesta finalitat.

La raó social haurà d'incloure SAL o SLL i, a més, s'hauran d'inscriure en el **Registre Administratiu de Societats Laborals de Catalunya** de la Direcció General d'Economia Cooperativa, Social i d'Autoocupació.

*** Altres tipus de societats mercantils**

Les societats també poden constituir-se com a empresa Col·lectiva o Comanditària.

No aprofundirem en aquests tipus de societats perquè en l'actualitat, degut a la responsabilitat il·limitada dels seus socis, els empresaris no solen triar aquest tipus de societats. En el següent quadre es pot constatar la poca presència d'empreses col·lectives i comanditàries :

Espanya. 2004	Nombre de societats
S.A.	2.259
S.L.	128.726
S. COMANDITÀRIA I COL·LECTIVA	7
TOTAL	130.992

Dades extretes del Instituto Nacional de Estadística (INE)

e.2.2.2) Societat cooperativa

Les cooperatives són societats amb **capital variable** (els socis poden adherir-se o donar-se de baixa lliurement) que associen persones físiques o jurídiques amb l'**objectiu** és **millorar la situació** socio-econòmica dels seus **associats** a partir d'una activitat empresarial.

La raó social ha d'incloure societat cooperativa catalana (SCoopC o SCC) i ha d'indicar el règim de responsabilitat dels socis, què pot ésser limitada (SCCL) o il·limitada (SCC Il.ltda), en funció del que s'estableixi als Estatuts.

S'han d'inscriure en el **Registre de Cooperatives**.

Òrgans de la cooperativa:

Assemblea general: expressa la voluntat social, els acords es prenen per majoria simple del nombre de vots socials dels assistents (cada soci un vot).

Consell Rector: és l'òrgan què ostenta la representació i govern de la cooperativa. Com a mínim han de ser 3 socis que són elegits per un període no superior a cinc anys, excepte en el cas de reelecció.

En les cooperatives constituïdes per tres socis, aquests es constitueixen alhora en consell rector i en assemblea general.

El nombre màxim de treballadors no socis no pot ser superior al 10% del total, tret dels que tinguin un contracte de durada determinada. Els assalariats amb contracte indefinit i més d'un any d'antiguitat a l'empresa poden demanar ser socis.

Del benefici obtingut s'ha de constituir els següents fons:

Fons de reserva obligatori: fons de garantia que no es pot repartir i que té com a finalitat la consolidació, desenvolupament i garantia de la cooperativa, i la compensació de pèrdues.

Fons d'educació i promoció destinat a la formació dels socis

Fons de reserva voluntària que poden tenir un caràcter repartible o no segons determinin els estatuts.

Un cop destinats els beneficis corresponents a aquests fons l'assemblea general pot decidir distribuir els beneficis restants com a retorn cooperatiu en funció del treball dels socis.

Entre els avantatges fiscal que tenen les cooperatives podem destacar que tributen pels seus beneficis al 20% en el Impost de Societats.

1.3 Objectius de l'empresa

- a) Els objectius en els diferents tipus d'empreses
- b) L'obtenció del màxim benefici
- c) La rendibilitat social
- d) Donar servei als associats i a l'entorn
- e) Altres objectius a curt termini
- f) Objectius dels directius

1. L'empresa

1.3 Objectius de l'empresa

a) Els objectius en els diferents tipus d'empresa

Si ens atensem a la classificació de les empreses que hem estudiat (1.2), els seus objectius **dependran del tipus d'empresa** al qual ens referim.

En el **sistema econòmic socialista**, l'objectiu de les empreses és complir les directrius de la **planificació estatal**. Dins del **sistema econòmic capitalista** en el qual vivim, podem diferenciar les **empreses privades** que busquen obtenir els **màxims beneficis** de les **empreses públiques** que busquen una **rendibilitat social**.

També hi ha un nombre important d'empreses privades que formen part de l'anomenada **economia social**. Aquestes empreses no tenen com a finalitat l'obtenció del màxim benefici sinó el de **servir als seus associats o a l'entorn** on duen a terme la seva activitat. **L'interès social està per sobre de l'interès particular**. Dins de l'economia social s'inclouen les cooperatives, les societats laborals, les caixes d'estalvi, les mútues d'assegurances...

Malgrat que també tinguin un objectiu social, hi ha un conjunt d'organitzacions que no tenen la consideració d'empreses, tot i que poden fer servir algunes tècniques empresarials (publicitat, comptabilitat,...). És el cas de les ONG, les associacions, les fundacions, les federacions esportives, els partits polítics...

Totes les empreses busquen **crear valor**. Amb la seva activitat econòmica (producció / comercialització de béns o serveis) han d'obtenir uns rendiments (econòmics i/o socials) superiors als recursos (costos) que han necessitat per elaborar-lo, un **valor afegit**.

A l'empresa, aquest **valor afegit** s'aconsegueix per l'acció del treball amb l'ús de la maquinària i de les instal·lacions (capital) al transformar els factors productius en el bé o servei final. El factor treball i el capital, doncs, són els responsables de **generar riquesa** (valor afegit),

b) L'obtenció del màxim benefici.

Algunes empreses **privades** busquen aconseguir el **màxim benefici**. Aquest objectiu, però, l'han d'assolir a **llarg termini**.

Un hotel, per exemple, es podria aprofitar d'una gran demanda originada per la celebració d'un congrés a la ciutat i posar uns preus abusius. Aconseguiria uns grans beneficis en quinze dies (curt termini) però posaria en perill el seu prestigi, la futura clientela i els seus beneficis futurs (llarg termini).

L'objectiu d'aquestes empreses és que, un cop pagats la resta de factors productius, quedi el **màxim de valor afegit** per a remunerar als propietaris amb els **beneficis**.

c) La rendibilitat social

En el sistema econòmic capitalista, les **empreses públiques** són més o menys potenciades en funció de la ideologia del govern i de les circumstàncies. Es va produir un procés de **privatització** en el que es va disminuir el pes del sector públic en l'economia (Endesa, per exemple, que en el seu moment era una empresa de propietat estatal, va esdevenir totalment privada perquè el sector públic va vendre les seves accions a particulars). En altres moments, en canvi, s'han produït **nacionalitzacions**, quan empreses privades (bancs,...) han passat a ser propietat del sector públic (estat, comunitats autònomes, ajuntaments,...).

En tot cas, la raó de ser de les empreses públiques en el sistema capitalista és la de **complementar la iniciativa privada**.

Cap empresa privada invertiria en una línia de tren que fos deficitària. L'empresa RENFE, per exemple, té pèrdues econòmiques en el seu compte de resultats perquè els seus ingressos econòmics són menors que els costos. Als rendiments econòmics, però, els hem d'afegir el rendiment social que obtenen :

- * les persones que no tenen vehicle privat (i que, gràcies a aquesta empresa es poden traslladar)
- * totes les persones per la disminució de la contaminació (al usar menys vehicles privats)
- * les persones que circulen per les carreteres, al disminuir la congestió de la circulació i la reducció d'accidents.

...

De ben segur que, sumats els rendiments econòmics i els socials, el resultat final seria positiu. Si incloem, doncs, els efectes positius en la societat –**externalitats**–, RENFE seria **rendible socialment** i el seu **valor afegit** es dedica en bona part a millorar les condicions de vida dels membres de la societat.

d) Donar un servei als seus associats i a l'entorn

Les societats laborals, les cooperatives, les caixes d'estalvi són empreses que, malgrat ser privades, no busquen obtenir un benefici sinó donar un **servei als seus socis i/o al seu entorn social**.

ABACUS, per exemple, és una cooperativa que pretén que els seus socis puguin aconseguir uns millors preus al comprar material escolar, llibres, ...

LA FAGEDA és una cooperativa que, més que obtenir beneficis, el que busca és col·laborar en la inserció laboral de persones amb disminució psíquica, ... i millorar la situació del seu entorn social.

Les Caixes d'Estalvi dediquen una part del seu valor afegit a l'obra social (atenció a la tercera edat, accions culturals, ...) amb la que milloren la situació del seu entorn.

e) Altres objectius a curt termini

Per aconseguir els seus objectius a llarg termini (**estratègics**) que podem resumir en l'obtenció d'un màxim benefici econòmic i/o social, les empreses tenen uns **objectius a curt termini (tàctics)** que són indispensables per aconseguir els estratègics.

Una empresa pot tenir com a objectius tàctics:

* **Créixer**

Introduir-se en nous mercats, comprar altres empreses, fusionant-se ... que poden ser imprescindibles per aconseguir un benefici a llarg termini.

* Assolir una **bona imatge**

Si les empreses volen obtenir beneficis a llarg termini han d'edificar unes bones relacions amb treballadors, clients, proveïdors i societat en general. Han de basar la seva acció en la confiança i el reconeixement social.

L'empresa MRW va endegar una campanya de recollida de material ortopèdic amb destí a persones necessitades de Xile i Cuba. Accions com aquesta formen part de l'anomenada **responsabilitat social i medioambiental** i contribueixen a que l'empresa tingui una bona imatge social.

Podríem entrar fàcilment en un debat sobre si les accions de responsabilitat social són fetes realment per col·laborar amb la societat o si són únicament accions de màrqueting.

e) Objectius dels directius

Els directius són les persones encarregades de prendre les decisions en nom de l'empresa. S'ha de considerar que aquestes persones també tenen els seus propis objectius particulars que normalment poden correspondre amb els de l'empresa però que no tenen perquè ser totalment coincidents.

El cas, per exemple, d'un directiu que busqués el ràpid creixement de l'empresa per afavorir l'augment del seu poder personal, del seu prestigi i de la seva promoció a millors ocupacions, podria no correspondre completament amb els interessos de la seva empresa que necessités un creixement més lent.

Hem de ser conscients, doncs, que dins de l'empresa també hi ha els objectius particulars dels directius i de tota la resta de treballadors que s'han de mirar de conciliar per aconseguir els objectius generals de l'empresa.